

ציון צמירי, העולם הזה

בה מעל לטיב הסיגנון של פוליטיקאים שגדלו בארץ. פעילותו הפרלמנטרית, המדינית והציבורית, מתמקדת לעיתים קרובות מאוד בעדה הגדולה של עולי-גורגיה, ובקשרים שהוא מנסה ליצור כבר זמן רב בין הרפובליקה הגורגית, אחת מעשרות הרפובליקות שמהן מורכבת ברית-המו"עצות, לבין מדינת-ישראל בכלל, והגורגים שבה בפרט. לפני שבועיים עזבה את הארץ מיש-לחת רמת-דרג מגורגיה, שבה בהזמנתו, ושערכה סידורים מקיפים בכל רחבי-הארץ, וביניהם פגישות עם מנהיגי המדינה. גור ניצח על המלאכה.

● המישלחת הזו שהייתה פה, איזה מיספר היא?

אני זוכר? זו הייתה גולת הכותרת של מאמצים שהושקעו במשך השנתיים האחרונות. מה זה הושקעו? עליידי מוי? עליידי. ואני חושב שזה מסמל דף חדש וחשוב ביחסים בין ישראל לבין הרפובליקה הגורגית הסובייטית, ובקפיץ גם בין ישראל וברית-המועצות.

● למה זה כלייך חשוב, בעצם?

לדאבוני, מעמדה הבינלאומי של ישראל נמצא בפשל המדרגה, מאז פרוץ האינתיפאדה. מסכייהטלוויזיה בעולם כולו — ובעיקר בברית-המועצות ובגוש הקומוניסטי — רוצחים את פרצופנו האנושי והמוסרי, כאשר הם מראים שם את ררך טיפולם של חיילינו בילדים המיידים אבנים, בנשים המפגניות וכי. במצב זה, לפתוח ביחסים עם מדינה, שעד היום לא היה לנו קשר עימה, למיטב שיפוטי זה הישג מדיני ממדרגה ראשונה, ופוחת אפשרויות רבות להסברת עמדתה של ישראל.

● ואתה חושב שעכשיו, כשיש יחסים, לא יראו יותר את הדברים האלה?

עד היום היו מראים רק את הדברים האלה, והם יוסיפו להראות אותם. אבל כעת, לצד הכתבות הללו, מרווחים גם על חיי התרבות והמדע בישראל.

● אתה יודע שכבר מדווחים?

אני עצמי רואינתי בכתבה של 50 דקות בטלוויזיה הגורגית, ללא צנזורה. כשחבריי המישלחות הללו שבים לארצם, הם מייד מריי איינים בתיקשות הכתובה והאלקטרונית שם. כשאני רואה את הכתבות בעיתונות, אני רואה שהן ספוגות ומלאות בחום. וגם בארץ התגובות מאוד טובות. כאן חשי-בו תמיד שגורגיה זה מעבר להרייהחושך.

גור בתפקיד

בן העיירה חזר כאישיות ציבורית

פעמיים. הייתי, לשימחתי, הישראלי הראי שון, יליד גורגיה, שחזר לשם כאופן רישמי, כאשר הייתי ממלא מקום ראש-עייריית אש-דוד וחבר לישכת מיפלגת-העבודה. זה היה אחד הרגעים הכי חשובים, מרגשים ומפעמים ביותר בחיי.

מה שריגש אותי במיוחד היא העובדה שאותו נער בן 17, חסר כל מעמד, שב לשם עם פספורט ישראלי. אותו נער שנחשב ככרי גד כשעזב, בא כאורה רישמי, ובסטטוס של מי שהגיע למעמד ציבורי ופוליטי הכי בכיר מכל הקהילה הגורגית בארץ. היתה לי הרגי-שת ניצחון.

● עזבת את גורגיה בגיל מאוחר יחסית, ורודאי זכרת הכל.

כמעט הכל. כמה מרגש היה לשוב לחצר הבית, לבית-הספר שהמורים הכירו אותי. כרי לנסוע לעיירה שבה גדלתי, הייתי צריך פרו-טקציה מיוחדת כרי שיתנו לי ויזה. קיבלתי ויזה ל-24 שעות, שמתוכן היו לי 10 שעות נסיעה. וכשהייתי שם, נתנו לי להיות סנדק של תינוק, וכל הקהילה התכנסה בבית הכנסת. ב-11 כלילה הייתי חייב לעזוב, ואמרתו ברמעות שאני שוב נאלץ לעזוב את העיירה.

● אמרו שרבים מבני העדה הי גורגית מצטערים שעזבו את גור-גיה ובאו לארץ, בעיקר בגלל היחס המחפיר שהם זכו בו כאן.

אין זה אמת. יהודי גורגיה באו מתוך אהבה לארץ-ישראל, מתוך כמיהה, געגועים ותפ-לות.

● הקהילה שם לא נרפדה ולא סבלה מאנטי-שמיות, לא היתה שם מצוקה כלכלית.

● אבל מה היתה גזענות כלפיהם. קבלת-הפנים בארץ לא היתה חמה.

● אתה נתקלת בזה באופן אישי? לי היה מיקרה טראומטי אישי. ב-1977, כמעט חמש שנים אחרי עלייתי, נבחרתי כמז-כל מיפלגת-העבודה כאשרוד. הייתי אז בן 21. ואחרי הבחירה ניגשתי בצורה הכי כנה ונאיבית לאיש שמתמודד איתי — ישראלי, ותיק במיפלגה — והומנתי אותו להרמת כרי

תיה יצאו 300 אלף איש. מגורגיה יצאו 45 אלף, מחצית מהקהילה.

יהודי גורגיה כאן היו רוצים להמשיך בקי-שר עם גורגיה, שהוא קשר אמיתי של אחווה. הסיבה השלישית לרצונם לקשר הוא שמדי-נת-ישראל מצטיירת בעיניהם כמדינתו של עם שנאבק במשך דורות על עצמאותו המ-דינית והלאומית, על החייאת שפתו, והצליח. ישראל גם מצטיירת כמדינה שבנתה משק מודרני ופיתחה טכנולוגיה מתקדמת, וכמדי-נה שיש בה ידע בכל תחומי החיים, ידע שהם יכולים להיעזר בו לחילוץ המשק שלהם מה-מצב שבו הוא נמצא.

● ולמה כל זה קורה דווקא עכשיו? עד היום, מבחינה מדינית, הדבר היה כי-בחינת כלת-יאפשרי בברית-המועצות. היכרי-שנתיים.

לת שלהם לקשרים עצמאיים היא תוצאה לא רק של הרצון שלהם, אלא גם של הפרס-טרויקה. לדעתי, הגורגים יתבעו מממשלתם ומממשלת ברית-המועצות לפתוח בישראל קונסוליה גורגית. אני הצעתי זאת עוד לפני שנתיים.

● מה גודל הקהילה בארץ היום?

45 אלף. ● אותו הגודל שהייתה כשהגיעה לפני 20 שנה?

כן, כי היתה ירידה מהארץ של 5%-7%. הגורגים רודשים גם לחנך קריתעופה ישיר טיביליסי-תל-אביב. ובטיסה זה רק שעה וחצי. מבחינת יעד תיירותי, גורגיה היא ארי-רה. אני גם חושב שאפשר לקרב את יחסי ישראל עם ברית-המועצות דרך גורגיה.

● כמה פעמים היית שם, מאז שעזבת?

המינור, עלי-פי האגדה, אחת ממלכות-גורגיה, תמר, טמונה גם היא שם. הספרות הגורגית מספרת שמלכי גורגיה היו עולים לרגל לירושלים ורצו גם להיקבר בה. הסיבה השנייה לרצונם לבוא הנה היא עובדת הימצאותה של קהילת יהודי-גורגיה כאן. אין עוד מקום בעולם שבו יש מיספר רב כלייך של גורגים, הדוברים את השפה והמי-שמרים את התרבות והמסורת, כמו בישראל. עבורם אנחנו חלק מהמישפחה. אתמול, אגב, מלאו 20 שנה ליום שליחותו של מיכתב ח"י המישפחות מגורגיה לראש-הממשלה דאז, גולדה מאיר, ולשגריר ישראל באו"ם, יוסף תקוע. ההד הבינלאומי שיצר המיכתב היה עצום. היו עצרות-הודות, היתה פעולה אינטנ-סיבית, ובעצם באותה השנה, 1969, נפתחו שערי העלייה מברית-המועצות, שבעיקר

יש שלוש סיבות לכך שגורגיה מגלה עניין כזה בישראל. ישראל וירושלים הם מרכז לנצרות, והגורגים הם נוצרים אדוקים, אורי-תודוכסים.

נוסף על כך, לגורגים עצמם יש קשר היסטורי הרק עם ארץ-ישראל וירושלים. בירושלים פוזרים יותר מ-20 אתרים ושרידי-אתרים גורגיים. ● למשל?

אתרים היסטוריים שונים. המרכזי שבהם הוא מינור עמק-המצלבה בירושלים, שהוחק עליידי הגורגים עד לפני 200 שנה, כאשר הכנסייה היוונית השתלטה על המקום. היום יש ניסיון להחזיר אותו לידי הגורגים. האגדה מספרת שהמשרר הלאומי הגדול של גורגיה, שוטה רוסטבלי, קבור מתחת

„כאשר ניצחתי בהתמודדות והזמנתי את המתמודד השני לחגיגה, הוא אמר לי: מה, שאני אבוא לגרוזינים? זה פגע בי עד העצמות, עד עומק נפשי.“

● זה בגלל התדמית השלילית שי-היתה לעולים שהגיעו משם?

נקהלט. כנראה משום שלא הכירו את האי-רץ.

● אבל הדימוי השלילי נכון?

הוא אינו נכון. הביקורים האלה פותחים אפשרויות חדשות להסברת עמדות ישראל באור יותר מאוזן ויותר חיובי, וכבר השגנו יחסים תרבותיים, מדיניים, חילופי נוער, סטודנטים, חוקרים בכל מיני תחומים. סיכמנו על מיפעליות-תרבות משותפים, כמו עריכת פסטיבלים משותפים וחילופי פסטיבלים. ● אתה חושב שזה אפשרי? מה משותף לישראלים ולגורגים?

אני משוכנע שזה אפשרי, והי קיים. אלפי גורגים באים הנה כתיירים, ויש היום צימאון אריי בגורגיה לבוא הנה.

● מה יש להם לחשש דווקא כאן?